

תשעה באב

ביעור האגו והאוטופיה סוד תיקון החברה והאדם.

"על מה אבדה הארץ...? ויאמר ה': על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניכם, ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה" חז"ל דורשים פסוקים הללו (מסכת נדרים פ"א ה"א) ששאלה זאת נשאלה לחכמים ולנביאים, לגורם החטאים הקשים שבגינום בית המקדש חרב? ולא הייתה תשובה. עד שבא הקב"ה ומצביע לשורש החטא. "ויאמר ה' על עזבם את תורת... ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה".

הגמ' שואלת הרי לא שמעו בקולי ולא הלכו בה זאת חזרה? ועונה רב יהודה בשם רב שלא בירכו בתורה תחילה. לאמור, אבידת הארץ הייתה מפני שלא בירכו בתורה תחילה. ולעם שאלתו של הנביא, מה כל כך קשה בשאלה הזאת? והרי ירמיהו עצמו, בפרקים הקודמים של הספר, פירט עבירות רבות שבגללן באה פורענות על הארץ? הרב יעקב פילבר מפתח קושיא זאת בשם המהר"ל ובשם הרב אברמסקי לדעתו ייתכן שהשאלה היא, מה העבירה שעומדת בשורשן של כל שאר העבירות?

כיצד עם חכם ונבון לזכה לעמוד למרגלות הר סיני לזכה לקבל תורה ומצוות עם מאמין שהלך אחרי ה' במדבר, הגיע הוא נפל לשפל המדרגה? מהו השורש - העיקר - שממנו צמחו כל החטאים? היה אפשר להצביע שהחורבן מגיע, עקב אמונה בכוחות-שווא ("עבודה זרה"), רדיפת תענוגות ("גילוי עריות"), שנאת-חינם ואלימות ("שפיכות דמים"). אולם הנביא ירמיהו לא הסתפק בכך - הוא רצה לדעת מאיפה הכל התחיל, עד לכאן. אגב, ידוע שבעולם הרפואה וכן גם בעולם החסידות קיימת אבחנה בין הסימפטומים ובין המחלה, בין הפרטים ובין הנקודה, בין החיצוניות ובין המהות. לכן דומה שלדידי זאת שאלת השאלות בל דור ודור אז והיום. אם רוצים בשינוי אמיתי בחיינו ובחיי חברתנו עלינו לאמץ את גישתו של הנביא, לחפש את השורש בכל דבר. דווקא לנוח בעיותיו של האדם המודרני בדיסציפלינות שונות; בעבודת ה', ביחסי אנוש בחברה ובמשפחה וכן הלאה.

מתוך שאלתו של הביא אנו לומדים על חולשותיו של האדם. לאמור, האדם נוהג להתעלם מהבעיה המהותית, שורשית ונוטה לאחוז כמוצא שלל רב דווקא בפרטים הקטנים, בסימפטומים המולכים אותו או את הציבור לאשליה אחת גדולה.

אז מה גורם לאדם החכם הנבון ליפול שוב ושוב? והוא אינו מצליח להצביע לשורש בעיותיו. אז מה מקור הבעיות של האדם ושל החברה? הנביאים והחכמים אינם מצליחים לספק לנו תשובה.

התשובה ניתנת על ידי הקב"ה החוקר כליות ולב: על עזבם את תורתו או ובלשון חז"ל שלא בירכו בתורה תחילה. נמצאנו למדים לדעת, שהשורש להרבה בעיות נעוץ בגישה ההתחלתית כלפי החיים.

איך אנו נגשים אל החיים?

אל התורה,
אל מקום העבודה,
אל חיי המשפחה
וכן הלאה...

דומה שתשובתו של הקב"ה מנסה להצביע לכך שהשורש להרבה בעיות הוא באגו ובגישה אוטופית. לאמור לא להיכן אני צועד אלא מאיפה אני צועד. מה המניע שלי לעשות משהו בעולם. האוטופיה מחד, הרצון לאידיאליזציה לאיזה מציאות שאינה קיימת ומאידך האגו הראייה הסנטריאליסטית.

דומה שבשני נקודת מוצא הללו האדם והחברה מובלים למציאות שאינה קיימת שסופה אשליה, נפילות ואכזבות קשות מאוד.

דומה שהמפתח להצלחה, לאושר ולחברה בריאה של האדם המודרני היא להפנים שהעולם אינו מושלם ושיש לבער את האגו.

שבת שלום

שרון שלום
רב קהילת קדושי ישראל